

7 november 2021, tweendertigste zondag door het jaar B

Eerste lezing: 1 Kon 17, 10-16 Van een handvol meel maakte de weduwe een broodje
Evangelielezing: 12, 38-44 De arme weduwe offerde het meest

Homilie

Beste vrienden,

De afgelopen weken kwam de basisboodschap van het evangelie telkens op hetzelfde neer. Wie op zoek is naar macht, prestige en aanzien loop bij Jezus altijd tegen hetzelfde probleem aan. De dienstbaarheid is essentieel in het volgen van Jezus en dat gaat slecht samen met posities van macht en aanzien. Ook vandaag waarschuwt Jezus voor mensen die zich navolger van Jezus noemen en die graag 'in lange gewaden rondlopen, zich laten groeten op de markt belust zijn op de voornaamste zetels in de synagogen en op de ereplaatsen bij de maaltijden, maar die de huizen der weduwen opslokken terwijl ze voor de schijn lange gebeden verrichten.'

Voor Jezus volstaat belijden niet, maar dienen te daden in lijn te zijn met je belijdenis. Niet 'luister naar mijn woorden, kijk niet naar mijn daden', maar 'kijk naar mijn daden, ze zijn in lijn met mijn woorden'. We dienen trouw te zijn aan onze eigen principes die we zelf gekozen hebben, het waarheidsgehalte waar we voor staan moet doorschijnen in ons handelen. Niet handelen naar je woorden maakt je niet alleen tot huichelaar en schijnheilige maar zorgt er ook voor dat het je leven en persoonlijkheid overhoop haalt. Het trekt jezelf scheef. Je wordt een vreemde van je eigen leven en bestaan.

Een bestaan of leven dat gebouwd is op macht, prestige en aanzien is per definitie tijdelijk. Het heeft dus ook geen waarde tegen de achtergrond van de eeuwigheid en het rijk van God dat hij in gedachten heeft. Niet dat God je dat leven niet gunt, de Bijbel loopt over van mensen die door God gezegend waren, ook in materiële termen. Waar God het moeilijk mee heeft is dat je de schepping als een persoonlijk wingewest beschouwt en je je van de opeenstapeling van dingen en zaken afhankelijk maakt. Dat het Leidmotief wordt in je leven. Net zoals de vasten niet alleen gaat over solidair zijn met de armen in deze wereld is het evenzeer- en misschien wel meer- oefening in zelfdiscipline, een vorm van zelfonthechting met als poging te tonen dat we als mens boven het materiële staan. Dat we voorbestemd zijn voor meer dan alleen maar het tijdelijke van deze wereld en het comfort dat het ons verschaft.

Jezus vraagt dus een engagement, een teken van ons dat we het serieus menen als we zeggen dat we zijn leerlingen zijn. Hij vraagt eigenlijk impliciet: vertrouw je mij voldoende dat je je opgebouwde garanties in dit leven overboord durft te gooien en vertrouwt op het feit dat ik voor je zorg? Hier kantelt het verhaal naar het tweede deel van de evangelietekst vandaag. Iedereen offert als ze naar de synagoge gaan, de ene veel en de ander wat minder. Maar allen geven ze van hun overvloed. De offergaven zijn niet alleen een teken van dankzegging aan God in de synagoge maar is ook een weerspiegeling van jezelf persoonlijk aanbieden aan God, het is een reflectie van de relatie die we met God willen. De arme weduwe, die er in de tijd fink bekaaid af kwamen, gooit wat ze heeft, dat kleine beetje ellende, in de

offerkist. Ze gaf niet van haar overvloed, ze gaf haar 'essentiële noodzakelijkheid' weg. Ze is duidelijk op zoek naar een andere relatie met God dan degenen die gaven van hun overvloed. Voor haar is geloven een werkwoord waar je ook zelf het effect van ondergaat. Je eigen weg naar het kruis. Ze vertrouwt dat God voor haar zal zorgen. Ze handelt naar haar overtuiging. Of zoals Jacobus schrijft aan de christenen van Jerusalem: 'Het heeft geen zin te beweren dat je gelooft als je daar niet naar handelt, want geloof zonder de werken is dood.'

Nu zijn we als mens een sociaal wezen, en we gedragen ons naar datgene wat we om ons heen zien gebeuren. We spiegelen ons zelfs naar wat we om ons heen zien gebeuren. Dat is een gedrag dat vb. Facebook en de sociale media in algemene zin maar al te graag uitbuit. Dat heeft tot gevolg dat in een tijd waar individualisme primeert op natuurlijk georganiseerde solidariteit, we de neiging hebben om af te drijven van wat Jezus ons hier voorhoudt. Dat is waar de eerste lezing ons vandaag herinnert aan wat de profeet Elia onderging en zet de rol van weduwen nog eens extra in de aandacht.

Wat hem overkwam leest als volgt (en gaat de eerste lezing vooraf in het eerste boek Koningen): Tijdens een langdurige droogte hield de grote profeet Elia zich schuil in het dal van de Kerit. Raven brachten hem voedsel en hij kon drinken uit de beek (1 Kon. 17,1-7). Toen de droogte aanhield, moest hij van daar weg en kwam in Sarefat. Daar vroeg hij onderkomen en eten aan een weduwe met een zoon. Zij behoorde niet tot het volk van Israël. Hij vroeg om wat drinken en wenste een stuk brood. De vrouw moest bekennen dat ze zelf niet veel meer bezat: "Zowaar de HEER uw God leeft, ik heb geen brood meer; alleen nog maar een handvol meel in de pot en nog een beetje olie in de kruik"

(1 Kon. 17,12). Zij wist dat de dood hen te wachten stond. Toch had ze vertrouwen in wat Elia haar zei als woord van de HEER: "De pot met meel raakt niet leeg en de kruik met olie raakt niet op totdat de HEER het weer laat regenen".

De weduwe ervaart dat wie deelt niet armer wordt. Jezus was een fijne observator van het gebeuren rondom de offerkist, al had dit voor hem zelf geen belang. Hij liep immers niet hoog op met al het gedoe rondom de tempel. Hij zag er verschillende groepen mensen en hun manier om iets in de offerkist te werpen. Veel, weinig. Hij wist dit meteen te interpreteren.

Armoede is dan evenwel geen ideaal van Jezus, een overdaad aan het materiële weegt ook als een molensteen op de mens, het hindert hem/haar in zijn vooruitgang, het maakt het moeilijk essentiële keuzes te maken in je leven. Hoeveel mensen willen niet een ander soort leven, maar zijn niet bereid er naar te handelen wegens de (eventuele) impact die het heeft op hun inkomen of vermogen? De achterliggende betekenis van het verhaal van de weduwe wordt hier duidelijk nl. wie niet bereid is afstand te doen van wat hij/zij heeft, beperkt zichzelf in zijn groei als mens. De wereld oefent een vertragende werking uit op het potentieel van de mens dat God hem/haar gegeven heeft. Niet veel of weinig geven is centraal hier maar het effect dat het heeft op wie je bent en hoe je je gedraagt. Jezus maakt hier de weg vrij voor een leven in 'zijn' totaliteit. Ik ben die ben, leef ten volle geeft Hij ons mee vandaag. Amen.

Luc Nijs